Blogi

Tullit muuttavat maailmankauppaa, mutta miten?

Kansainvälinen talous | 04.08.2025 | Sanna Kurronen

KIRJOITTAJA

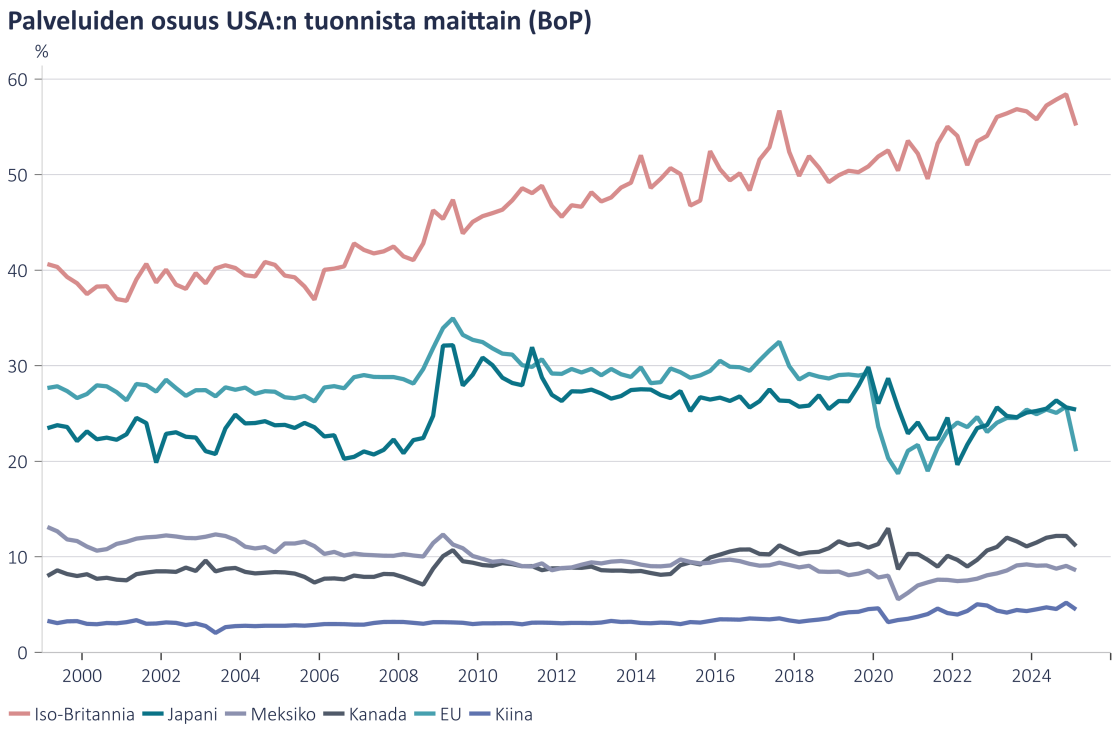
Sanna Kurronen
Vanhempi ekonomisti

Yhdysvallat on lisännyt tulleja huomattavasti Trumpin edellisestä presidenttikaudesta alkaen, aiemmin erityisesti Kiinalle, mutta nyt selvästi laajemmin muillekin maille.

Yhdysvallat on lisännyt tulleja huomattavasti Trumpin edellisestä presidenttikaudesta alkaen, aiemmin erityisesti Kiinalle, mutta nyt selvästi laajemmin muillekin maille. Tullit kuitenkin kohdistuvat ainoastaan tavarakauppaan. Yhdysvaltain tuonti Kiinasta on lähes yksinomaan tavaroita, kun eurooppalaisten kauppakumppaneiden kanssa palveluiden osuus on huomattavasti suurempi. Muun muassa siksi Kiinan vastauksesta aiempiin tulleihin ei välttämättä voi päätellä paljoakaan siitä, kuinka eurooppalaiset yritykset vastaavat Trumpin asettamaan 15 prosentin tullitasoon.

Yhdysvaltain tuonnista Kiinasta vain reilu neljä prosenttia on palveluita. Yhdysvaltain tuonnista Euroopan unionista palveluiden osuus on neljännes ja tuonnista Isosta-Britanniasta selvästi yli puolet. Tullit siis lähtökohtaisestikin koskevat suoraan vain kolmea neljännestä EU:n viennistä Yhdysvaltoihin. Suomen osalta osuus on sitäkin pienempi, sillä peräti 43 prosenttia Suomen viennistä Yhdysvaltoihin oli vuonna 2024 palveluita.

Kuvio 1.

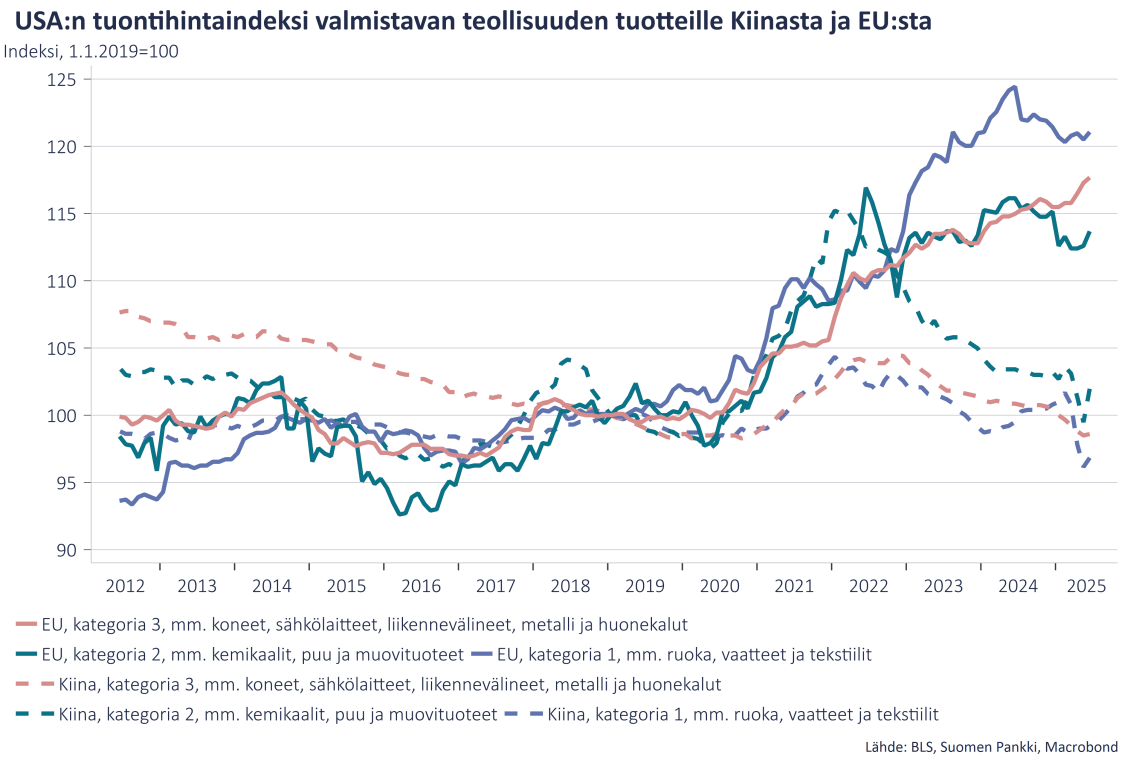
Lähde: Census Bureau, Suomen Pankki, Macrobond

Laskevatko vientiyritykset vientihintojaan?

Tutkimukset vuosien 2018–2019 tullikorotuksista kertovat, ettei Kiina laskenut dollarimääräisiä vientihintojaan, vaan kustannus tullista siirtyi yhdysvaltalaisille yritykselle pienempinä katteina ja kotitalouksille korkeampina vähittäishintoina. [1] Lisäksi kiinalaiset valmistajat näyttävät välttäneen tulleja siirtämällä tuotantoa esimerkiksi Vietnamiin ja Meksikoon.[2]

Huhti-toukokuussa 2025 USA:n teollisten tuotteiden tuontihinnat Kiinasta ovat kuitenkin laskeneet selvästi. Tämä voi liittyä kiinalaisten yritysten pyrkimykseen säilyttää jalansijaa USA:n markkinoilla tullien noustua, mutta osin myös Kiinan pidempiaikaiseen pyrkimykseen elvyttää talouttaan viennillä. Eurooppalaisten teollisuustuotteiden tuontihinnat USA:han eivät ole samaan aikaan laskeneet tulleista huolimatta, joskin dollarin heikkeneminen on mahdollisesti heikentänyt myös eurooppalaisten vientiyritysten katteita.

Kuvio 2.

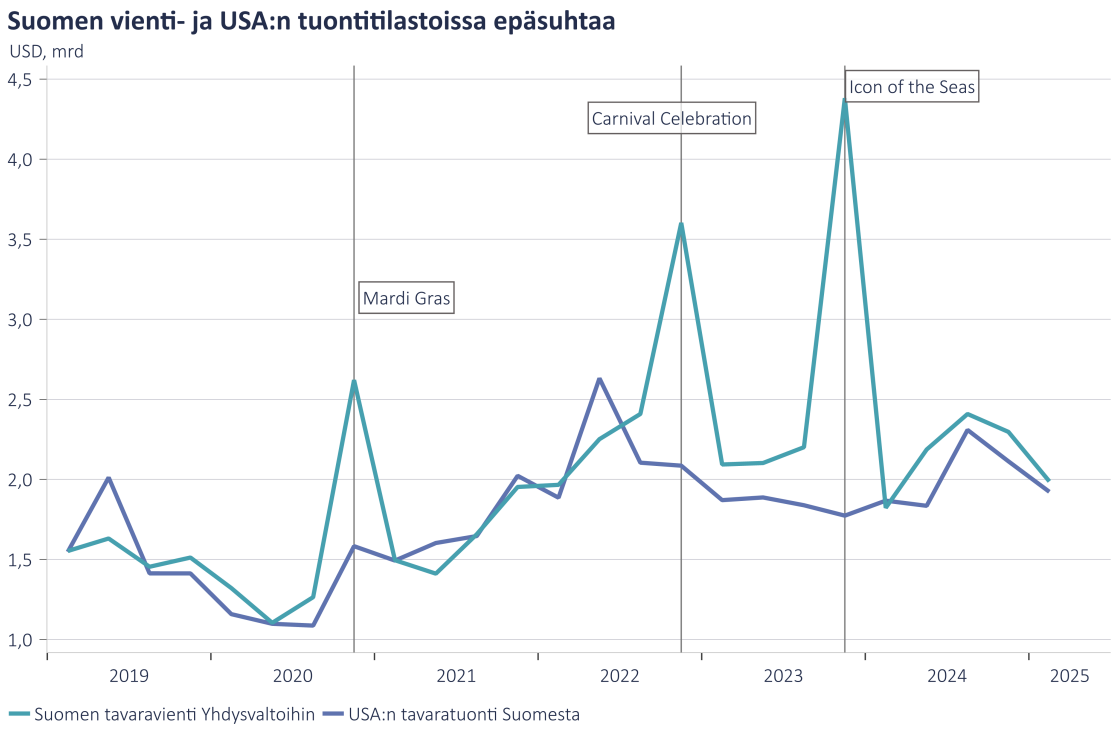
Voiko tulleja välttää siirtohinnoittelulla tai painottamalla palveluita?

On mahdollista, että monikansalliset yritykset voivat hyödyntää siirtohinnoittelua alentamaan tuotteen tullattavaa hintaa. Yritys voi siis myydä tavaran yhdysvaltalaiselle tytäryhtiölleen mahdollisimman alhaiseen hintaan. Viranomaisten on vaikea valvoa siirtohinnoittelua erityisesti silloin, kun tavarat ovat räätälöityjä erikoistuotteita, joille ei ole olemassa ilmeistä markkinahintaa. Lisäksi moniin tavaroihin voi liittyä it-palveluita tai tuki- ja asennuspalveluita, jolloin tuotekokonaisuuden osien hintojen erottelu ei ole viranomaisille helppoa.

Vientiyritykset voivat siis myös naamioida tavaroita palveluiksi. Pienempi osa esimerkiksi tuotantolaitteen hinnasta voidaan veloittaa itse koneesta ja suurempi osuus koneen asennuksesta, huollosta ja ohjelmistosta, jolloin tullien alainen osuus kokonaisuudesta jää pienemmäksi.

Toisaalta myös tuojat USA:ssa voivat vältellä kiinteiden tuotantovälineiden ostamista Yhdysvaltoihin. Viime vuosina suuret risteilyalukset ovat näkyneet Suomen vientinä Yhdysvaltoihin, mutta eivät Yhdysvaltain tuontina Suomesta. Kun risteilyaluksia ei varsinaisesti tuoda Yhdysvaltoihin, niistä ei myöskään makseta tulleja. Myös rajan ylittävät leasing-järjestelyt voivat muuttua aiempaa houkuttelevammiksi.

Kuvio 3.

On siis varsin epäselvää kuinka paljon tulleja yhdysvaltalaiset yritykset lopulta Euroopan tuonnistaan maksavat. Tullien välttämisessä paras keino ei välttämättä ole siirtää tuotantoa tuontitulleja asettavan maan rajojen sisäpuolelle, sillä silloin joutuu yhä maksamaan tullin tuomistaan välituotteista tai aiempaa kalliimman hinnan maan sisältä ostettavista tuotteista, jotka kallistuvat, kun kilpailu vähenee.

Yrityksillä on joka tapauksessa monia vaihtoehtoja pienentää tullien tuomaa iskua. Yritysten ketteryyden avulla häiriö talouteen voi jäädä arvioita pienemmäksi, erityisesti jos kauppapolitiikkaan liittyvä epävarmuus vihdoin vähenee.

Asiasanat

kauppasota, tullit , Yhdysvallat